

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LVI (50)
Štev. (Nº) 48

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
4 de diciembre - 4. decembra 1997

Volitve v tujini

Po prizadevanju naše sodelavke Vide Petrovič smo dobili od Republiške volilne komisije končne podatke o volitvah po svetu. Številke so zanimive, zelo podučne in jasne. Poglejmo.

Vsega je bilo oddanih direktno na voliščih 442 glasovnic, poslanih po pošti (na veleposlaništva ali v Ljubljano) 2033; (na neveljavnih pa je bilo 13 glasovnic. Tako je od 2020 veljavnih glasov po vsem svetu dobil Jože Bernik 1182 glasova, Milan Kučan 553, Janez Podobnik 198, Cerar 31, Miklavčič 15, Peršak 21, Kovač 13 in Polšak 7 glasov.

Najbolj pa je zanimiva analiza po posameznih krajih. Na voliščih v bivši Jugoslaviji (Zagreb, Sarajevo, Split in Skopje) je od 264 glasov dobil Kučan 242, Podobnik 15, Bernik pa nič.

V ZDA je volilo samo 137 državljanov od vseh nekaj stotisočev Slovencev, kolikor pravijo, da jih je. Tam je zmagal Bernik z 98 glasovi, Kučan pa je dobil samo 23. Še manj volilcev je bilo v Kanadi: v Ottawi je volilo recimo in piši 54 ljudi, od tega 27 za Bernika, 20 za Podobnika in 3 za Kučana. Tudi v Avstraliji ni bilo boljše: v Canberri je od 23 glasov dobil Bernik 11, Kučan 9 in Podobnik 2.

Če pogledamo države Zahodne Evro-

pe (razen Francije in Italije, kjer je dobil največ glasov Bernik), je povsod (Anglija, Nemčija, Madžarska, Rusija, Grčija, Poljska, Češka, Avstrija, Belgija, Švedska, Portugal, Španija pa še Egipt) z ogromno večino zmagal Kučan - 223 glasovi, Bernik pa 72.

Kot vidimo, smo v Argentini oddali skoraj polovico vseh glasov. Čudno se nam zdi, da je v drugih državah kot so ZDA, Kanada in Avstralija, tako malo volilcev. Saj je tudi naše politične emigracije tam veliko in tudi imajo starejši naseljenci demokratično podlago. Da v bivši Jugoslaviji prednjačijo levi, je razumljivo, enako pa tudi med zdenci.

Vendar bi lahko tudi med nami dosegli boljše rezultate. Več naših rojakov si mora potrditi državljanstvo, več jih prositi za prijavnice in tudi več glasovati. Glasovanje je bilo sedaj izpeljano v redu, treba bi bilo le najti način za overovitev glasovnic rojakov, ki živijo raztreseni v notranjosti države, (saj volijo lahko po pošti). Vedeti moramo, da bodo čez nekaj let spet nove volitve v parlament in da so se zadnje končale v pat poziciji. Prihodnost pa je lahko drugačna, če se bomo potrudili.

TD

Dr. Rode o Slovencih v Argentini in ZDA

Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit Franc Rode je 26. novembra na novinarski konferenci po vrnitvi z nekajtedenskega obiska pri Slovencih v ZDA in Argentini poudaril, da ti predstavljajo ter želijo biti in ostaniti del narodnega telesa. Namen potovanja je bil po njegovih besedah dvojni: verski in nacionalni. Po eni strani je bil to pastoralni obisk v smislu, da Slovence, katoličane, utrdi v njihovi veri, po drugi strani pa, da jih poveže s Slovenijo in te vezi okrepi.

Ob številnih srečanjih v New Yorku (npr. z novim slovenskim veleposlanikom v ZDA, s slovenskim veleposlanikom pri OZN, obisk pri vatikanskem predstavništvu v OZN), kjer se je mudil od 7. do 11. novembra, je Rode opozoril na blagoslovljen obnovljeni cerkvi sv. Cirila in obnovenega slovenskega versko-kulturnega središča v New Yorku na Manhattanu. To je prvo slovensko središče v Severni Ameriki, z gradnjo so začeli že 1916, od začetka pa ga vodijo slovenski frančiškani. Središče, ki je po njegovih besedah „kos Slovenije v New Yorku“, ima ne samo verski, ampak tudi kulturni in celo državniški pomen za Slovenijo. V njem se vsi Slovenci, ne glede na različna prepričanja ali osebne usmeritve, počutijo kot doma. Dvorana, ki je pod cerkvijo, predstavlja velike možnosti za uveljavitev Slovenije v ZDA; to je prostor, kjer so in bodo lahko priznane slovenskih umetnikov in druge predstavitve, zato je upravičeno, da je slovenska država prispevala k obnovi središča.

V New Yorku se je Rode udeležil tudi odprtja razstave Jože Plečnik v Pragi, ki jo organizira Češka republika. Po njegovih

besedah je nerazumljivo, da se slovenska vlada pri pripravi razstave ni odzvala s pomočjo, saj se Plečnik uveljavlja v svetu kot eden velikih arhitektov 20. stoletja.

Iz New Yorka je Rode odpotoval v Argentino, kjer se je med 12. in 24. novembrom v Buenos Airesu, Mendози in Bariločah sešel s predstavniki slovenske skupnosti, z otroki, mladino in učitelji slovenskih šol, s slovenskimi duhovniki ter se udeležil osrednje prireditve argentinskih Slovencev. Rode je poudaril izredno žilavost in življenjsko voljo slovenske skupnosti v Argentini.

„Neverjetno je, koliko Slovencem v Argentini pomeni slovenska samostojnost,“ je dejal Rode in dodal, da razpoznavnost slovenstva brez tuje etikete zanje pomeni nekaj izredno močnega in daje njihovi narodni zavesti še večjo oporo. „Predstavljal sem si, da bo ta zavest z leti pričela pešati, vendar sem opazil nasprotno, zdi se mi, da je večja kot med nami v Sloveniji,“ je dejal.

Slovenska skupnost je v Argentini izredno dobro organizirana, želijo pa, da bi jim bila politika slovenske vlade bolj naklonjena. Slovenska skupnost v Buenos Airesu sprejema slovensko državo za svojo državo. Mnogi bi se bili pripravljene vrniti v Slovenijo, če bi jim bili zagotovljeni pogoji za normalno življenje in delo. To je po Rodetovih besedah velik izziv, ki čaka slovensko vlado. Ta bi morala biti bolj občutljiva za njihova pričakovanja in jim omogočiti pogoje za vrnitev; s tem bi bil rešen demografski problem, ki se bo kmalu pojavil.

Nad. na 2. str.

Državni zbor in lustracija

Skupina 24 poslancev SDS in SKD je zahtevala sklic posebne izredne seje parlamenta 19. novembra. Ker pa se je predsednik parlamenta Janez Podobnik odločil ti dve točki uvrstiti na sejo 25. novembra, so poslanci SDS in SKD napovedali zbiranje podpisov za razpis zakonodajnega referendumu. Ker jim ni uspelo zbrati zadostnega števila poslanskih podpisov (30), so napovedali začetek zbiranja, potrebnih 40.000 podpisov volilcev.

Parlamentarni odbor za notranjo politiko in pravosodje, ki se je sestel 25. novembra, je po peturni razpravi sprejel odklonilno stališče in je državnemu zboru predlagal, naj lustracijska dokumenta zavrne. Večina članov odbora je med razpravo in ob odločanjih sledila predvsem stališču vlade ter parlamentarne pravne službe, da predloga opozicijskih strank nista skladna z določbami slovenske usta-

ve in Resolucije Sveta Evrope o ukrepih za odpravo dediščine nekdanjih totalitarnih komunističnih režimov.

Obema predlogoma so nasprotovale Liberalne demokracija Slovenija, Združena lista socialnih demokratov, Demokratična stranka upokojencev Slovenije, Slovenska nacionalna stranka, vse naslednice KP, predvsem, kot pravijo, zaradi ustavne spornosti ter neskladnosti z omenjeno resolucijo SE. Druga največja vladna stranka, Slovenska ljudska stranka, pa je sicer proti resoluciji in lustraciji v predloženi obliki. Za SLS je možna rešitev tako oblikovanje resolucije, ki bi bila tudi osnova za spravo in s katero bi obsodili totalitarni režim in njegova dejanja, v poseben zakon pa bi vgradili varovalke, ki bi preprečile, da bi ljudje, ki so aktivno kršili človekove pravice, zasedli pomembne položaje na oblasti.

Odmevi na lustracijo

„NITI SPAČEK NI“

LDS O LUSTRACIJI

Proti lustracijskemu zakonu je nastopila vrsta levičarjev, pa tudi nekateri „demokrati“. Tako npr. France Bučar, nekdanji profesor na Pravni fakulteti in v času Demosa politični sopotnik Peterleta in Janše, ostro kritizira lustracijski predlog.

Kot pravi, „to zame ni zakon, niti spaček ne, in nasploh ne more biti ta zakon osnova za kakršnokoli razpravo. In državni zbor bi ga moral zavrniti že na začetku. ... Sam osebno sem bil proti lustraciji - čeprav tega pojma tedaj nismo uporabljali - že tedaj, ko sem nastopil službo kor predsednik parlamenta. Lustracija je v bistvu nepravna in nedemokratična stvar. Povsem nekaj drugega pa je ... individualni pristop do vsakega odgovornega, postopek pa mora biti v skladu z veljavnim procesnim pravom.“

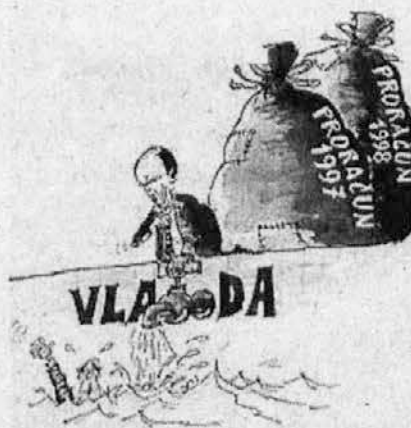
V zvezi z napovedano možnostjo referendumu o lustracijskem zakonu pa Bučar poudarja, da imajo pravico zahtevati referendum, drugo vprašanje pa je, ali bo referendum tudi uspel. „Vendar jih tudi referendum ne pooblašča, da bi vložili zakon, ki je v nasprotju z ustavo.“

Predlog zakona o lustraciji je po oceni liberalnih demokratov pravno nevzdržen in ustavno sporen. Po njih oceni ne vzdrži določb resolucij Parlamentarne skupščine Sveta Evrope, katere resolucija določa, da je mogoče lustracijo uveljavljati za obdobje od 15. maja 1945 do 15. maja 1990 in da se smejo učinki lustracije podaljšati do leta 1999. Po predlaganem zakonu o lustraciji pa naj bi lustracijsko sodišče v Sloveniji delovalo deset let, kar pomeni do leta 2007. Resolucija tudi določa, da lustracija ne sme veljati za tiste osebe, ki so bile na demokratičnih volitvah izvoljene na mesta, ki jih zasedajo, kar pomeni, da ne more veljati za sedanjega predsednika države, predsednika vlade in poslance. (seveda, tu tiči zajec! op. ur.)

Za nas ni denarja

K proračunski postavki Urađa RS za Slovene v zamejstvu in po svetu so poslanci z 38 glasovi 'proti' in 29 glasovi 'za' zavrnili dopolnilo, 'težko' skoraj pol milijarde SIT, ki ga je predlagala parlamentarna komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu pod vodstvom Marjana Schiffrerja. Iz števil sledi, da je SLS vsaj delno volila proti. Tako smo ostali pri starem, ali bolje pri manj kot lani!

Od skupno dvanajstih dopolnil k tej proračunski postavki so poslanci potrdili le vladno dopolnilo v višini sto milijonov SIT ter pet milijonov tolarjev za sofinanciranje radijskih in TV programov za Slovence po svetu ter pet milijonov tolarjev za Svetovni slovenski kongres. Tako je sedaj skupaj s sprejetimi dopolnili v dopolnjenem proračunu Urađu RS za Slovene v zamejstvu in po svetu namenjeno dobrih 1,2 milijarde tolarjev.

STRAN 4:

Štukelj — 99 let

Leon Štukelj - 99 letnik

Najuspešnejši slovenski športnik vseh časov in najstarejši živeči dobitnik zlatega olimpijskega odličja na svetu Leon Štukelj je v sredo, 12. novembra, praznoval 99. letnico rojstva.

Leon Štukelj se je rodil 12. novembra 1898 leta v Novem mestu, kjer se je pri tamkajšnjem telovadnem društvu Sokol seznanil z osnovami telovadbe, s katero si je pridobil svetovni sloves olimpijskega zmagovalca. Pri novomeškem Sokolu, ustanovljenem leta 1887, si je nabiral znanje, dokler ni prišel leta 1922 na VII. mednarodno tekmo v telovadbi v Ljubljani.

Leta 1924 je Štukelj opravil zadnji izpit na Pravni fakulteti in začel s pripravnostvom na okrožnem sodišču v Novem mestu. Istega leta je tudi dosegel svoj največji športni uspeh - dve zlati medalji na olimpijskih igrah v Parizu: v telovadbi in na drogu. V mnogoboju je zmagal v skupnem seštevku sedmih športnih disciplin (drog, bradlja, krogi, konj z ročaji, skok čez konja - vzdolž, skok čez konja - na širino in plezanje po vrvi).

Leta 1928 na olimpijskih igrah v Amsterdamu je Štukelj osvojil svojo tretjo zlato olimpijsko medaljo. Zmagal je na krogih in dosegel tretje mesto v mnogoboju in tretje mesto ekipno, kar ni spregledal niti kralj Jugoslavije Aleksander, ki je Štuklja odlikoval z visokim državnim odlikovanjem.

Tudi v zrelih letih Štukelj ni izgubil moči in vztrajnosti za visoke dosežke. Na olimpijskih igrah leta 1936 v Berlinu je bil star že 38 let, a je kljub temu osvojil edino medaljo v telovadbi za Jugoslavijo - srebrno medaljo na krogih. Medalja v Berlinu je pomenila tudi vrhunec tekmovalne kariere Leona Štuklja, ki je do današnjih dni ni uspel ponoviti noben slovenski športnik.

Njegovi uspehi na mednarodnih tekmovanjih (SP) so bili:

Ljubljana 1922: 1. mesto na bradlji, drogu in krogih, 2. mesto na konju z ročaji in plavanju ter 3. mesto v skoku v višino. Jugoslovanska vrsta je takrat osvojila drugo mesto.

Lyon 1926: 1. mesto na drogu in krogih ter 3. mesto na bradlji, 2. mesto posameznikov na štirih orodjih (drog, krogi, bradlja, konj z ročaji)

Luxemburg 1930: 3. mesto na drogu.

Pariz 1931: 50-letnica Mednarodne telovadne zveze; 2. mesto na bradlji in krogih ter 3. mesto na konju z ročaji, 1. mesto v končni uvrstitvi na petih orodjih in prostih vajah.

Najuspešnejši slovenski športnik vseh časov in najstarejši živeči dobitnik zlatega olimpijskega odličja na svetu Leon Štukelj je tudi najstarejši slovenski sodnik.

Po koncu aktivnega tekmovanja se je Štukelj posvetil sodniškemu delu, ki ga je do leta 1963 opravljal v Mariboru, kjer živi še danes. Tudi po upokojitvi je na pravnem področju ostal aktiven do svojega 80. leta starosti. Svojo športno pot je opisal v knjigi Mojih sedem svetovnih tekmovanj, ki pomeni velik prispevek k razumevanju in poznavanju športa v Štukljevem obdobju. Leon Štukelj je za svoje dosežke in zavezanost športnim načelom prejel številna priznanja. Med drugim je častni meščan Novega mesta in Maribora.

V Mariboru živi skupaj s 16 let mlajšo ženo Lidijo, s katero sta se poročila pred 62 leti. Štukelj je tudi najstarejši in že dolga leta aktivni član mariborskega Rotary kluba. Kljub visoki starosti je še vedno sposoben izvesti telovadne elemente, ki jih ne zmorejo tudi 80 let mlajši od njega.

Štukelj je bil leta 1996 v Atlanti na 26. olimpijskih igrah ob stoletnici OI moderne dobe, kjer je na povabilo Mednarodne

ga olimpijskega komiteja sodeloval na slovesni otvoritvi. Bil je eden prvih zvezdnikov otvoritvene slovesnosti, na kateri so mu gostje na čelu z ameriškim predsednikom Billom Clintonom navdušeno ploskali.

Predsednik MOK Juan Antonio Samaranch je letos januarja ob obisku v Mariboru uradno povabil najstarejšega olimpijca na svetu Leona Štuklja, naj se leta 2000 udeleži otvoritve olimpijskih iger v Sydneyu v Avstraliji. Samaranch je že leta 1987 Štuklja odlikoval z olimpijskim redom (L'Ordre Olympique) za visoke zasluge v svetovnem športu in zvestobi olimpijskim načelom Pierra de Coubertaina.

Ob obisku v Los Angelesu je na olimpijskem stadionu Štukelj zbrani množici prikazal nekaj gimnastičnih elementov in navzoče navdušil z izjemno vitalnostjo in svežino. „Še vedno sem dovolj močan,“ je povedal po vaji v slovenskem jeziku. Na vprašanje, kako vzdržuje telesno in duševno zdravje, je dejal: „Vsak dan vadim in hodim, zmerno jem in vsak dan spijem kozarec rdečega vina.“

Na slovesni skupščini Gimnastične zveze Slovenije (GZS) 6. novembra letos v Ljubljani je Štukelj odklonil listino za častno predsednikovanje tej športni organizaciji: „Zahvaljujem se vam za to pozornost, vendar pa vam moram povedati, da te časti ne morem sprejeti. Čustveno sem vezan na sokolsko gibanje, ki je bilo ustanovljeno kot odpor proti germanizaciji slovenskega naroda. Sedanja gimnastika nima tega nacionalnega naboja in globlje vsebine, ampak zgolj tekmovalni pomen.“

Drugo leto bo Leon Štukelj 12. novembra 1998 praznoval stoti rojstni dan. Osrednja slovesnost - celotno praznovanje bo imelo državni značaj - bo v Novem mestu, kjer bodo pripravili slovesno akademijo, ki naj bi nosila ime Ave triumfator.

Spomladi bo izšla monografija slovitega športnika, Pošta Slovenije bo izdala posebno znamko, Banka Slovenije spominski kovanec, pripravili bodo tudi gimnastično akademijo ter razstave fotografij s Štukljeve življenjske poti, v Dolenjskih toplicah bo razstava s poudarkom na sokolskem gibanju, največji zalogaj pa bo ustanovitev slovenskega športnega muzeja.

Veličasten sprejem je Štuklju v Lausanni med letošnjim svetovnim prvenstvom v gimnastiki pripravil predsednik MOK Juan Antonio Samaranch, kjer je bila z velikim zanimanjem sprejeta odločitev organizacijskega odbora za pripravo počastitve stoletnice Štuklja.

NEKDAJ SMO PISALI...

KAJ PA RAZMERJE DO STARIH SLOVENCEV?

Strašilo o „izdajalcih s krvavimi rokami“ je še vedno hodilo okrog. Celo uradno iz službenega mesta titovskega predstavništva je bilo izdano naročilo, naj se z njimi nihče ne družijo, ker so „narodni zločinci“.

Dobro so vedeli tisti gospodje, da bodo svoje obrekljivke vzdržali le, če bodo mogli vzdržati prepade med starimi in novo prihajajočimi Slovenci.

Zbral in uredil Lojze Rezelj

POPRAVEK

V 46. številki našega lista z dne 20. novembra je treba na 3. strani v nadaljevanju govora na Slovenskem dnevu v 7. vrsti prvega stolpca brati: obsojeni na nesvobodo, in ne na nezvestobo. Prosimo za opravičenje.

Grobišča pri Celju

Predsednik Okrožnega sodišča v Celju Andrej Pavlina je pred člani Teharske komisije 17. novembra poročal o dosedanjem poteku preiskave v zvezi z lanskim razkritjem dveh množičnih grobišč na celjskem griču Golovec.

Izvedenci inštituta za sodno medicino iz Ljubljane so na podlagi posmrtnih ostankov in predmetov med drugim ugotovili, da so v grobišču pri gostilni Kakošec ležali posmrtni ostanki 32 okrutno umorjenih žrtev in da so bili ljudje umorjeni pred več kot štiridesetimi leti. Na podlagi tega mnenja je državni tožilec vložil kazensko ovadbo zoper neznanke storilce in jih osumil, da so zagrešili vojno hudodelstvo zoper vojne ujetnike. Hkrati je odredil še nekaj dodatnih preiskovalnih dejanj, predvsem zaslišanje osemih in soočenje dveh prič 20. novembra.

Po razkritju drugega golovškega grobišča v neposredni bližini osnovne šole Frana Rosa - zanj domnevajo, da je po številu žrtev veliko večje kot tisto ob gostilni Klukec - pa je državni tožilec vložil dve ovadbi. Neznanke storilce dolži, da so zagrešili kaznivi dejanji zoper človečnost in mednarodno pravo, ki z leti ne zastarata, in sicer vojno hudodelstvo zoper vojne ujetnike in genocid.

Vendar pa so nastopile težave, ki so vse doslej zavrle preiskavo. Najprej so nastali problemi s terenom, na katerem leži grobišče, saj ga je zalivala voda. Potem ko je preiskava stala skoraj leto dni, so sodno-medicinski izvedenci ob ustrezni pripravi terena med 8. in 12. septembrom opravili prva delna izkopavanja posmrtnih ostankov in predmetov žrtev. Kot je povedal Pavlina, so se izvedenci odločili za delna izkopavanja preprosto zato, ker na inštitutu nimajo prostora za pietetno hrambo posmrtnih ostankov vseh žrtev, ki bi jih v grobišču domnevno lahko našli ob celovitem izkopu. Zato bodo preiskavo nadaljevali postopoma, grobišče pa bo ves čas ustrezno varovano.

Člani Teharske komisije so pozvali pristojne, naj obe najdeni grobišči na celjskem Golovcu primerno zaznamujejo. Kar zadeva gradnjo Parka spomina Teharje, v katerem bo tudi kostnica za posmrtne ostanke žrtev povojnih pobojev, pa je predsednik Teharske komisije Janez Lampret omenil predlog, naj bi državni proračun za leto 1998 namenil dokončanju prve od štirih faz gradnje parka 150 milijonov tolarjev.

Posredoval Vinko Levstik

Zgodilo se je v Sloveniji

KONEC CELOVSKEGA ZVONA

Vseslovenska koroška revija Celovski Zvon je sporočila, da prihodnje leto ne bo več izhajala. Celovška Mohorjeva družba ni namreč več pripravljena pokrivati veliko denarno izgubo te revije, ki ima premalo naročnikov predvsem na Koroškem.

Glavni uredniki Celovskega Zvona, mag. Vinko Ošlak komentira ozadje tega presenetljivega razvoja in med drugim namiguje, da so v pripravi načrti za novo revijo Mohorjeve. Za Celovski Zvon pa se morda le kaže neka rešitev. In to v tej obliki, da bi odgovornost za revijo prevzele vse tri Mohorjeve, uredništvo se bi pa preneslo v Slovenijo.

AVSTRIJA OVIRA PREHOD AVTOV

Avto-moto zveza Slovenije je zaradi ukrepov avstrijskih obmejnih organov, ki od slovenskih voznikov zahtevajo poleg nacionalnega tudi mednarodno vozniško

dovoljenje, avstrijskemu veleposlaništvu poslala protest. Nove avstrijske zahteve, povezane z veljavnostjo vozniških dovoljenj s 1. novembrom, nimajo podlage, saj v tem času ni začel veljati noben nov predpis. Avstrija pa bi slovensko javnost o teh zahtevah lahko pravočasno obvestila

Z OSEBNO IZKAZNICO PREKO MEJE

Po dogovoru med slovenskim in hrvaškim zunanjim ministrom državljani Hrvaške lahko od 14. novembra dalje prestopajo slovensko-hrvaško mejo in italijansko-slovensko mejo z osebnimi izkaznicami.

NOVA RATIFIKACIJA

Francoski parlament je 19. novembra ratificiral evropske sporazume s Slovenijo, Estonijo, Latvijo in Litvo. Francoski minister za evropske zadeve Moscovici je ob tej priložnosti ponovil, da je Pariz naklonjen širitvi Evropske zveze in začetku pogajanj z vsemi kandidatami.

